THE ISRAELITE PRESS The only Jewish Newspaper in Western Canada.
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

די "וואלן" אין די שטאטן און קאנאדע צום ציוניסטישן קאנגרעס

איב אמעריקאנער דעמאקראטיע איז א שם דבר אומעטום. האט עס נים קיין שייכות אפנים צו דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע. זי וויל זיך אפנים נים "באדערן" מיט קיין דעמאקראטיע. און אין דעם איינציקן פאל, ווען די ציוניסטישע מאסן, וואלטן געקאנט אויסדריקן זייערע מיינונגען און זייערע שטימונגען, — אין די וואלן צום ציוניסטישן קאנגרעס, — גיט מען זיי נים די דאזיקע געלעגנהייט.

אין די פאראייניקטע שטאטן אי זעם געווארן א מנהג, אז די דעלעגאטן צום ציוניסטישן קאנגרעס ווערן נים דערוויילט, נאר באשטימט פון דער לייטונג, דורך אן אפמאך מיט די אנפירער פון די אנדערע ריכטונגען. אבער סיי די לייטונג און סיי די אנפירער פון די גרופן מוזן נים דוקא פאר־שטעלן מיט זיך די געגניע אפשפיגלונג פון די שטימונגען פון די מיטגלידער, — שטימונגען, וועלכע קאנען אגב געענדערט ווערן מיט די ענדערונגען אין דער לאגע פון דער באוועגונג. בעת די פירער האבן בכלל שטענדיקע, פעסט־געשטעלטע מיינונגען.

אבער דאס איז נאך נים די ערגסטע זאך. עס איז דא אין דעם דאזיקן סיסטעם אן עלעמענט וואס דערשטיקט די באוועגונג און בארויבט זי פונם מאסן־כאראקטער און וואס זי האט געקאנט טראגן.

מען באקלאגט זיך אפט אויף דער פאסיווישער און גלייכגילטיקייט פון די ציוניסטישע מאסן אין אמעריקע. דאס איז אפשר איינע פון די אור־זאכן, פארוואס די ציוניסטישע לייטונג האט מורא דורכצופירן וואלן צום קאנגרעס. אבער וואס טוט די לייטונג צו באזיגן די דאזיקע פאסיווישע? עס זעם אויס, אז זי באמיט זיך, פארקערט, וואס מער באזייטיקן די בריי־טע מיטגלידערשאפט פון דער אקטיווער ארבעט און אפנעמען אזוי ביי איר וועלכן ס'איז אינטערעס צו דער באוועגונג.

אלץ וואס די אמעריקאנער ציוניסטישע לייטונג פאדערט פונם מיט־גליד, ווי דאס זעם אויס, איז צו געבן געלט פאר ציוניסטישע צוועקן. ער איז פאר איר בלויז די מעלקעדיקע כחמה, וואס דארף געבן די מיך, און דערמיט זיינען אירע פליכטן פארערלדיגט. פאקטיש באפרייט זי זיך פון אלע אנדערע פליכטן, כאטש אין טעאריע וועט דאס נים צוגעגעבן ווערן און מען פאדערט כלומר'שט ארבעט און טעטיקייט פון דער מיטגלידערשאפט.

די וואלן צום ציוניסטישן קאנגרעס וואלטן דא געקאנט ווערן א וויכ־טיקע פאסירונג אין דער ציוניסטישער וועלט, ווי אין איירא‌פע, ווען די מיטגלידערשאפט וואלט אין זיי פאראינטערעסירט ווערן. וואס מען האט דעם עולם זייער לייכט געקאנט פאראינטערעסירן, ביז צו ליידנשאפט, ארויספירנדיק די ציוניסטישע באוועגונג פון איר פאר־חלש'מן צושטאנד

א סך פון אונז געדיינקען די וואלן צום אמעריקאנער אדער צום קאנ־אדער אידישן קאנגרעס, — דער אינטערעס וואס דער עולם האט געהאט צו דער באוועגונג האט אויפגעגעהערט צו זיין אן אבסטראקטער ענין, און האט געפונען א לעבעדיקן אויסדריק אין די וואלן. דורך די וואלן האט די קאנגרעס באוועגונג באקומען איר מאסן־כאראקטער. די אמעריקאנער ציו־ניסטישע לייטונג וואלט זיך ווי באמיט אנצוהאלטן דעם אבסטראקטן כא־ראקטער פון דער באוועגונג. פארן דורכשניטלאכן מיטגליד, בארויבנדיק אים פון דער געלעגנהייט וואו ער וואלט געקאנט אקטיוו באטייליקן זיך אין איר און זאגן אין איר א דעה, — נים בלויז זיין דער פאסיווער ביישטייערער..

און ס'איז דא נאך א זייט צו דער פראגע: דער ברייטער עולם פילט, אז דער סיסטעם פון באשטימען די דעלעגאטן צום קאנגרעס איז נים אלע־מאל א ישר'דיקער. עס זעם אויס, און אפשר מיט רעכט, אז מען באַ־שטימט מענשן נים אזוי פאר זייערע לייסטונגען צו דער באוועגונג, ווי פאר זייערע לייסטונגען צו דער פארוואלטונג. פאר זייער לאיאליטעט צו איר אדער צו די פירער, און אפט אפשר פשוט דערפאר ווייל זיי וויסן דעם וועג ווי צו געפינען חן אין די אויגן פון די פירער.

פרישע כחות און פרישע אמביציעס ווערן אזוי דערשטיקט. זיי האבן נים די געלעגנהייט ארויסגעבראכט ווערן צום אויבערפלאך, וואס דעמאקרא־טישע וואלן זיי געגעבן. עס ווערט פארמאכט דער וועג פאר יונג בלוט, וואס וואלט אפגעקאנט די באוועגונג און אפשר גערעטעוועט זי פון דדאנעדיקער סטאגנאציע.

דער סיסטעם פון "באשטימען" דעלעגאטן צום ציוניסטישן קאנגרעס, אנשטאט זיי צו דערוויילן דורך דעמאקראטישע וואלן, איז א שעדלאכער פאר דער באוועגונג. ער האט געפירט צו דעם, אז אין דער אמעריקאנער ציו־ניסטישער וועלט זאל מען זיך אינטערעסירן מיט דעם קומענדיקן היסטרי־שען קאנגרעס א סך ווייניקער, ווי ערגען אנדערש. און דאס טוט אויך צום סוף אפרופן זיך אויך אויף די ציוניסטישע געלט זאמלונגען, וואס זיינען גע־ווארן ווי דער עיקר פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער באוועגונג.

* * * *

קאנאדע בכלל טוט אין א סך זאכן נאך די פאראייניקטע שטאטן, — אפט וואו זי וואלט נים געדארפט נאכטאן... און אויך די קאנאדער ציוניס־טישע לייטונג מאכט נאך דעם אמעריקאנער ציוניסטישן סיסטעם פון באַ־שטימען אירע דעלעגאטן צום קאנגרעס, אנשטאט זיי צו דערוויילן.

אבער די קאנאדער ציוניסטישע באוועגונג האט נאך פארט פאר־דיס נים פון איר דעמאקראטישן כאראקטער, אין איז נאך נים אינ־נאנצן דערשטיקט געווארן פון "דיקטאטור", — אפשר טאקע צוליב די מער דעמאקראטישע גיינגונגען פונם פירער פון דער קאנאדער ציוניסטישער אר־גאניזאציע און זיין גרייטערן פאליטישן חוש.

דא איז עס דערפאר שיר נים געקומען צו א שפאלטונג אין דער ציוי־ניסטישער ארגאניזאציע, איבער די באשטימונגען. דער צענטראלער (אנטע־ריער) ראיאן, וועלכער האט פריער געהאט רייבונגען מיט דער לייטונג, איז געווען אונטערן איינדרוק, אז די לייטונג האט נים באשטימט זיין קאנדי־דאט (מר. וויסנאל) צום קאנגרעס, דערפאר וואס ער איז געווען איינער פון די "רעבעלן" קעגן דער לייטונג. די מאראנטער ציוניסטן האבן דערפאר גע־נעבן אן אולטימאטום צו דער לייטונג, אז זייער קאנדידאט זאל געשיקט ווערן צום קאנגרעס, און די לייטונג האט דעם אולטימאטום צורוקגעווארפן, האבן די מאראנטער ציוניסטן באשלאסן אפצושפאלטן זיך פון דער קאנאדער ציוניסטישער פעדעראציע און גרינדן אן אייגענעם פארבאנד פאר אנטעריא.

אין די אונטערהאנדלונגען האט מר. א. דזש. פרידמאן נים געקאנט באטייליקן זיך צוליב קראנקהייט. ווען ער האט אבער דערוואוסט זיך וועגן דעם ווי וויים די מחלוקת איז דערגאנגען האט ער פון זיין קראנקען־בעט אריינגעשיקט זיך און האט גע'פועל'ט, אז די פאדערונג פון די מאראנטער ציוניסטן זאל דערפילט ווערן. אים איז אזוי געלונגען, וואס זיינען גע־ווארן ווי דער עיקר פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער באוועגונג.

אבער אט די פאסירונג דארף אויך דינען פאר א לעקציע, ווי שעד־לאך עס איז דער סיסטעם פון באשטימען דעלעגאטן. אנשטאט צו דערוויילן דורך דעמאקראטישע וואלן, איז א שעדלאכער זיי, וואס פאר אן איינדרוק די באשטימונגען קאנען מאכן אויף די אקטיווע־רע ציוניסטן וואס ווערן איינגערירט, און צו וועלכע שווערע רעזולטאטן דאס קאן פירן.

פאר קאנאדע, אמוויייניקסטנס, דארף דאס דינען ווי א לעקציע פאר דער צוקונפט.

די געשיכטע פון קאלאניזאציע אין מערב קאנאדע

פון י. בן־דוד

— 8 —

נאך מלחמה קאלאניזאציאנס פלענער

רעגירונגס פלענער

אויסער דעם פלאן צו באזעצן צוריק־געקומענע סאלדאטן אויף לאנד, זיינען נאך פיר רעגירונגס אונטערנעשטיצטע פלענער איינגעפירט געווארן נאך דער מלחמה. יעטווידער פון די פלענער איז דורכגעפירט געווארן אויפן סמך פון אן אפמאך צווישן די בריטישע און די קאנ־אדער רעגירונגען. און אין צוויי פון די פלענער זיינען אויך אריינגערעכנט גע־ווארן די פראווינציעלע רעגירונגען.

די פלענער זיינען:

1) דעם אלגעמיינעם אפמאך ווענ־רייזע קאסטן (דזשענעראל פאסטיידיש סקים).

2) דער "דריי טויזנט פאמיליע" פלאן ("בריטיש עמפייער טרי טאוזנט פעמילי סקים").

3) דער "ניו־בראנזוויק" פלאן.

4) דער פלאן צו באזעצן בריטישע אינג־לאנד אויף לאנד אין קאנאדע ("בריטיש באיעס לענד סעטלמענט סקים").

איר וועט באמערקן אז יעטווידער פון די פלענער איז אנרעניצט און איז נאר פאר דער הילף פון אימיגראנטן פון ענגלאנד, סקאטלאנד און נארדערן אייר־ערלאנד, און האט נים צוטאן מיט אי־מיגראנטן פון פרעמדע לענדער אדער מיט איינוואוינער פון קאנאדע גופא.

דער דזשענעראל פאסטיידזש אגרימענט

דער דזשענעראל פאסטערדזש אגרימענט איז א אפמאך צווישן דער בריטישער רעגירונג, דער קאנאדער רעגירונג און די שיף געזעלשאפטן וועלכער איז אונטער־געשריבן געווארן אין 1923. דאס איז געווען בעסער בעזוגנס אן אימיגראציאנס פלאן, ווי א קאלאניזאציאנס פלאן, ווייל עס האט זיך פארנומען נאר מיטן פונקט וועגן העלפן בריטישע אימיגראנטן מיט די רייזע קאסטן.

צום ערשטן פלעגט די בריטישע רע־גירונג אויסלייען געלט צו בריטישע דינסט מיידלאך, ניט פארהייראטע פארט ארבעטער און נאנצע פאמיליעס, וועלכע זיינען געפאָרן נאך קאנאדע באזעצן זיך אויף לאנד. אויסער די הלואות האבן די רעגירונגען אונטערגענומען צו דעקן די נאנצע רייזע קאסטן פאר מינדעריקע קינ־דער פון ענגלאנד און סקאטלאנד וועלכע ווערן בעבראכט נאך קאנאדע פון אנער־קענטע נעזעלשאפטן. די קאנאדער רעגי־רונג פלעגט קיין געלט ניט אנטלייען פאר דעם צוועק, און האט נאר אונטערגער־מען אויפצומאנען די געלדער פון די אימיגראנטן פאר דער בריטישער רעגי־רונג.

דער פלאן איז נאכדעם פארענדערט גע־ווארן און מען האט אויפגעהערט אויס־צונעבן הלואות פאר רייזע קאסטן. אנ־שטאט דעם האט מען נעמאכט א נייעם אפמאך לויט וועלכן די בריטישע רעגי־רונג האט געגעבן א סובסידיע פון פרצען דאלאר אין פופציק סענט צושטייער אויף די רייזע קאסטן פון פאסיקע בריטישע אימיגראנטן נאך קאנאדע. די קאנאדער רעגירונג האט זיך אונטערגענומען צו געבן א סובסידיע פון נאך פערצן דאלאר און פופציק סענט פאר יעדן בריטישן אימי־גראנט, און דער אימיגראנט אליין האט נעדארפט באצאלן פופצן דאלאר. די קא־נאדער און ענגלישע שיף געזעלשאפטן האַ־בען באווייליגט אנצונעמען די סומע פון פיר און פערציק דאלאר אלס באצאלט אינגאנצן פאר ים רייזע.

אין 1927 האט מען פארקלענערט די סומע וועלכע דער בריטישער אימיגראנט מוז אליין ביישטייערן אויף די רייזע קאסטן פון פופצן דאלאר אין דער ווירקונג אויף די רייזע קאסטן פון פאסיקע בריטישע אימיגראנטן נאך קאנאדע. די קאנאדער רעגירונג האט זיך אונטערגענומען צו געבן א סובסידיע פון פרצן דאלאר אין